

Η ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΟΝΙΣΣΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΕΜΦΥΛΟ Ή ΑΦΥΛΟ ΤΟΥ ΣΑΡΚΩΘΕΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Κωνσταντίνου Ν. Γιοκαρίνη

Τό θέμα τῆς χειροτονίας Διακονισσῶν παρά τήν καινοδιαθηκική καί ἱστορική τεκμηρίωσή του¹, ἀλλά καί τῶν διατυπούμενων θεολογικῶν ἀντιρρήσεων καί ἐπιφυλάξεων γιά τόν μυστηριακό της χαρακτήρα, φρονῶ, ὅτι σέ τελευταία ἀνάλυση ἐντάσσεται στό πλαίσιο τῆς ἔρευνας τοῦ δυνατοῦ ἢ μή τῆς ἱερωσύνης τῶν γυναικῶν.

Ἡ Διορθόδοξη Διάσκεψη τῆς Ρόδου (1988) στά συμπεράσματά της² ἀναφέρεται στό θέμα τῶν Διακονισσῶν καί καταλήγει μέ τή δήλωση: ὅτι «*Σκοπός μας δέν εἶναι νά ἀναθεωρήσωμεν τήν Παράδοσιν καί τήν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀλλά τουναντίον νά ἐπιβεβαιώσωμεν διά μίαν ἀκόμη φοράν μέ σύνεσιν καί προσεκτικότητα τό ἀδύνατον τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν εἰς τήν ἱερωσύνην*».

Οἱ διατυπούμενες θέσεις στό πλαίσιο τῶν εἰσηγήσεων τῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου τῆς Ρόδου, ἀναφερόμενες στίς ἐρμηνευτικές προσεγγίσεις τῆς Βιβλικῆς Παραδόσης, ὅπως π.χ. τήν ἀκολουθία τῆς φύσεως, τήν ἀνίχνευση τῶν προθέσεων τοῦ Κυρίου, τήν μή ἄσκηση ἱερατικοῦ λειτουργήματος ὑπό τῆς Θεοτόκου κ. ἄ., ἐλεγχόμενες μέ βάση τήν δογματική διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας δέν διεκδικοῦν τήν ἀπαιτούμενη ἀξιοπιστία. Ἀντίθετα, ὀρισμένες ἐξ αὐτῶν, παραπέμπουν σέ δογματικές διολισθήσεις.

Καί ἐνῶ ἡ ἐπίκληση τῆς δισχιλιετοῦς παράδοσης περί ἐξαίρεσης τῆς γυναίκας ἀπό τήν ἱερωσύνην προβάλλεται ὡς ἀκαταμάχητο ἐπιχείρημα, περιέργως παραθεωρεῖται, ὅτι ὁ θεσμός τῶν Διακονισσῶν μέ νομοκανονική ἀναγνώριση καί κατοχύρωση, πού ἴσχυσε ἐπί αἰῶνες, καταργήθηκε σιωπηλῶς, γεγονός τό ὁποῖο συνηγορεῖ ὑπέρ μιᾶς συσχέτισης παράδοσης καί ἐθίμου. Ὁ ἰδρυτής ὁμως τῆς Ἐκκλησίας διεκήρυξε ὅτι: «Ἐγώ εἰμί ἡ ζῶή καί ἡ Ἀλήθεια», ὄχι πάντως τό ἔθος.

Ἐντυπωσιάζει, ιδιαίτερα, ἡ ἐπιχειρούμενη διάκριση τῶν ἀγιοπνευματικῶν δωρεῶν καί χαρισμάτων μέ βάση καί κριτήριό τήν ἔμφυλη μορφή (τόν χιτῶνα, τόν ἐπενδύτη) τῆς φύσης τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ὁποῖα κατά τήν πατερική ἔκφραση «*προσωκείωται τῇ ἀλόγῳ φύσει*», λειτουργεῖ ἀπωθητικά ἢ περιοριστικά, παρά τό γεγονός ὅτι τό Πνεῦμα τό ἅγιο «*ὅπου θέλει πνεῖ*».

Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ ἐνανθρώπηση τοῦ Θεοῦ Λόγου ὑπῆρξε σημεῖον ἀντιλεγόμενον³ καί αἰτία πολλῶν παρερμηνειῶν, ὀξύτατων ἀντιπαραθέσεων καί μακροχρόνιων διαμαχῶν, πού ἀπέιλησαν τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς αἰτία τοῦ φαινομένου αὐτοῦ ὁ Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής ἀντιλαμβάνεται τήν ἀνθρώπινη ἀδυναμία, γιά γιά «*τούς πολλούς σάρκα καί οὐ Λόγον ὀρᾶν δοκεῖν καί εἰ κατά ἀλήθειαν ἔστι Λόγος*»⁴.

Ἡ ἔμφυλη μορφή τῆς μιᾶς ἀνθρώπινης φύσης καί ἡ σχέση της μέ τήν μυστηριακή Ἱερωσύνη εἶναι δυνατόν νά κατανοηθεῖ στή βάση τῶν δύο πυλώνων τῆς Ὁρθόδοξης Παράδοσης: α) τήν Χριστολογία καί β) τή Βιβλική ἀνθρωπολογία

¹ ΘΕΟΔΩΡΟΥ, ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, *Ἡ Χειροτονία ἢ Χειροθεσία τῶν Διακονισσῶν* (διδ.διατρ.), Ἀθήνα 1954.

² *Ἡ θέσις τῆς γυναικός ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ καί τά περί χειροτονίας τῶν γυναικῶν*, ἔκδ. ΤΕΡΤΙΟΣ 1994.

³ Λουκ. 2:34. «*Ἰδοῦ οὗτος κείται εἰς πῶσιν καί ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καί εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον*».

⁴ ΜΑΞΙΜΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ, *Κεφάλαια περί θεολογίας*, Ἑκατοντάδα Β' 60 PG 90, 1152.

Τό ἔμφυλο τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ Λόγου καί ἡ Ἰερωσύνη Του

Σύμφωνα μέ τό δόγμα τῆς Χαλκηδόνας ὁμολογοῦμε τόν Χριστό ὡς:

«...τέλειον τόν αὐτόν ἐν θεότητι
καί τέλειον τόν αὐτόν ἐν ἀνθρωπότητι,
Θεόν ἀληθῶς καί ἄνθρωπον ἀληθῶς τόν αὐτόν
ἐκ ψυχῆς λογικῆς καί σώματος,
ὁμοούσιον τῷ πατρί κατά τήν θεότητα
καί ὁμοούσιον ἡμῖν τόν αὐτόν κατά τήν ἀνθρωπότητα,
κατά πάντα ὅμοιον ἡμῖν χωρίς ἁμαρτίας»

Ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ἀναφερόμενος στήν ἐνανθρώπηση τοῦ Θεοῦ Λόγου ἐπαναλαμβάνει τά βασικά στοιχεῖα τοῦ δόγματος καί ἐπιχειρεῖ νά προσδιορίσει τήν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Κυρίου ὡς συμπεριλαμβάνουσα «ὅσα ὁ Ἀδάμ ὁ πρῶτος, δίχα μόνης ἁμαρτίας, ἄτινα ἐστι σῶμα καί ψυχή, λογική τε καί νοερά»⁵.

Στό σημεῖο αὐτό ἀντιλαμβάνομαι ὡς χρήσιμη τήν παρουσίαση μιᾶς συνοπτικῆς εἰκόνας τῶν συστατικῶν στοιχείων τῆς ἀνθρώπινης φύσης τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ Λόγου, τῆς προσδιοριζόμενης ἀπό τή γενική καί περιληπτική φράση «ὅσα ὁ Ἀδάμ ὁ πρῶτος» εἶχε.

Κατά τήν ἀνθρωπολογία τῆς Γένεσης τῆ φύση τοῦ Ἀδάμ προσδιορίζουν τά ἐξῆς στοιχεῖα:

α) Τό «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν» πού εἶναι ὁ θεοειδής⁶ τύπος τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου, ἦτοι ὁ Ἀδάμ (χοϊκός), τοῦ ἀνδρα καί τῆς γυναίκα. Ὁ Λόγος εἶναι «εἰκόν» τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄνθρωπος εἶναι τό «κατ' εἰκόνα» Θεοῦ. Σέ ποιό ὅμως ἀπό τά δύο, σῶμα ἢ ψυχή τοποθετεῖται ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ; Τήν ἀπάντηση δίνει ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός⁷ «...τό μέν γάρ κατ' εἰκόνα» τό νοερόν δηλοῖ καί αὐτεξούσιον, τό δέ «καθ' ὁμοίωσιν» τήν τῆς ἀρετῆς κατά τό δυνατόν ὁμοίωσιν».

β) Στόν «κατ' εἰκόνα» Θεοῦ δημιουργημένο ἄνθρωπο προστίθεται ἡ διάκριση τοῦ φύλου σέ ἄρσεν καί θήλυ, ἡ ὁποία συνδέεται ἄμεσα καί ἀναπόσπαστα μέ τήν ἀνθρώπινη φύση ἀπό τήν ἀρχή τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου. Ὑπάρχει ὅμως μία οὐσιώδης διαφορά μεταξύ τῆς φύσης τῶν φύλων, ἄρρενος καί θήλεος, στό ἐπίπεδο τῆς προπρωτικῆς καί στό ἐπίπεδο τῆς μεταπρωτικῆς κατάστασης τοῦ ἀνθρώπου, στήν ὁποία ἀναφέρομαι ἐκτενῶς στό οικεῖο κεφάλαιο τῆς σχετικῆς ἔρευνάς μου⁸.

γ. Στή φύση τοῦ προπρωτικοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἀνδρα καί τῆς γυναίκα, συνάπτεται ἡ ἐξουσιαστική ἰκανότητα διά τοῦ «ἀρχέτωσαν», τό ὁποῖο ἀποκλείει ὅποιαδήποτε ἔννοια ὑπεροχῆς ἢ προβαδίσματος τοῦ ἄρρενος ἐναντι τῆς θήλεος ἀνθρώπου καί ἀποτελεῖ σαφεῖ κατοχύρωση τῆς ἀπόλυτης ἰσότητος καί τῆς

⁵ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ Γ., Ἐκδοσις Ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, Περί ιδιωμάτων τῶν δύο φύσεων, 3,13, PG 94, 1033A. «Τέλειον δέ Θεόν ὁμολογοῦντες τόν αὐτόν καί τέλειον ἄνθρωπον φαμέν τόν αὐτόν πάντα ἔχειν... ὅσα ὁ Ἀδάμ ὁ πρῶτος, δίχα μόνης ἁμαρτίας, ἄτινα ἐστι σῶμα καί ψυχή λογική τε καί νοερά».

⁶ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ Γ., Περί εἰκόνων, Λόγος Γ', 26, PO 94,1354B. «Αὐτός ὁ Θεός πρῶτος ἐγέννησε τόν μονογενῆ Υἱόν καί λόγον αὐτοῦ, εἰκόνα αὐτοῦ ζῶσαν, φυσικήν, ἀπαράλλακτον χαρακτήρα τῆς αὐτοῦ ἀιδιότητος, ἐποίησέ τε τόν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα αὐτοῦ καί καθ' ὁμοίωσιν».

⁷ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ Γ., Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, II. IB' PG 94.920B. «...τό μέν γάρ «κατ' εἰκόνα» τό νοερόν δηλοῖ καί αὐτεξούσιον, τό δέ «καθ' ὁμοίωσιν» τήν τῆς ἀρετῆς κατά τό δυνατόν ὁμοίωσιν».

⁸ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ν. ΓΙΟΚΑΡΙΝΗ, Ἡ Ἰερωσύνη τῶν γυναικῶν στό πλαίσιο τῆς Οἰκουμενικῆς Κίνησης, ἐκδ.ΕΠΕΚΤΑΣΗ, Κατερίνη 1995.

ισοτομίας τῶν δύο φύλων, ἡ ὁποία ὁμως καταλύεται (Γεν. 3:16) μεταπτωτικά, γιὰ νά ἀποκατασταθεῖ (Β' Κορ. 5:17-19) μέ τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Θεοῦ Λόγου, στό πρόσωπο τοῦ Ὁποίου ἀποκαθίσταται ἡ ἐνότητα τῶν πάντων.

Ἄς ἐξετάσουμε, λοιπόν, συνοπτικά, τώρα τί ἀκριβῶς ὁ Θεός Λόγος προσέλαβε κατά τήν ἐνσάρκωσή Του, ἀπό «ὄσα ὁ Ἀδάμ» περιελάμβανε στή φύση του.

1. Ὁ Χριστός προσέλαβε ὀλόκληρη τήν ἀνθρώπινη φύση, δηλαδή, ὅπως λέγει ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός «τό κοινόν εἶδος τῶν πλείστων καί διαφόρων ὑποστάσεων»⁹. Ἐπομένως, ὀλόκληρο τόν ἄνθρωπο τόν ὡς ἄνδρα καί γυναῖκα δημιουργημένο, **πλήν** τῆς ἁμαρτίας.

Ἄν ὁ Χριστός ὡς ἄνθρωπος ἀνῆκε ἤ περιλαμβανόταν στήν «ἐσχισμένη» φύση (ἄρρενος ἢ θήλειος) τῶν θνητῶν ἀνθρώπων, πῶς θά ἦταν δυνατόν νά τήν θεραπεύσει, ἀφοῦ ὁ ἴδιος θά εἶχε ἀνάγκη θεραπείας, γιατί «τό ἀπρόσληπτον καί ἀθεράπευτον».

2. Ἡ σύλληψή του ἀπό τήν Παρθένο Μαρία συνιστᾷ κατάργηση τῆς διάκρισης τοῦ ἀνθρώπου σέ φύλα, ἀφοῦ συνελήφθη «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου» καί ὄχι ἐκ σπέρματος ἀνδρός.

3. Ἡ πρόσληψη τοῦ ἀνδρικοῦ φύλου κατά τήν ἐνσάρκωση τοῦ Κυρίου ἔλαβε χώρα «ἵνα μείνη ἡ ιδιότης (τῆς υἰότητος) ἀκίνητος»¹⁰ καί στό ἐπίπεδο τῆς ἀνθρωπότητάς Του, προκειμένου νά καταδειχθεῖ ἡ γνησιότητα καί ἡ ὁμοουσιότητα τῆς ἀνθρώπινης φύσης Του πρός τόν ἄνθρωπο.

Ἐπομένως, **τό φύλο** εἶναι δηλωτικό **σχέσης**, ὅπως δηλωτικό σχέσης εἶναι καί τό ὄνομά Του «Υἱός» Θεοῦ. Πέρα ἀπό αὐτό καταδεικνύεται καί κατανοεῖται ἡ σωτηριολογική προοπτική τῆς κατά χάρη υἰοθεσίας.

Ἡ φύση τοῦ ἄρρενος φύλου τοῦ Κυρίου δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τή σεξουαλικότητα γιὰ δύο λόγους:

α) γιατί προσέλαβε τήν ἀνθρώπινη φύση τοῦ προπτωτικοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος δέν εἶχε καμιά συνείδηση τῆς σεξουαλικότητάς του ὡς ἄνδρας, ἀλλά καί καμιά λειτουργικότητα διαφυλική¹¹ ἀφοῦ ἡ διάκριση αὐτή ὡς πρόνοια τοῦ Θεοῦ θά ἐξυπηρετοῦσε μία μεταπτωτική ἀναγκαιότητα¹², καί

β. γιατί ἡ ἀνθρώπινη φύση τοῦ Κυρίου δέν προϋπῆρξε, ἀλλά ἀπό τά ἀγνά αἵματα τῆς Θεοτόκου καί τήν παναμώμητη σάρκα της δημιουργήθηκε *ἡ ἀπαρχή τοῦ φυράματος*» τῆς φύσης τοῦ δευτέρου Ἀδάμ.

4. Στό πλαίσιο τῆς ὑποστατικῆς ἔνωσης παράγονται ὀρισμένα ἀποτελέσματα γιὰ τήν ἀνθρώπινη φύση, ἡ ὁποία ζωοποιεῖται ὡς «λογοθεῖσα τῆς σαρκός διὰ τοῦ Θεοῦ Λόγου, ὅς δι' ἡμᾶς σάρξ ἐγένετο»¹³.

⁹ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ Ἰ., Ἔκδοσις Ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, PG 94.1025B. «...τήν κοινήν φύσιν ἐν τῇ τοῦ Λόγου ὑποστάσει ὀλικῶς θεωρουμένην».

Ἔπου ἀνωτ. παρ., 11, PG 94,1024A. «...ἡ κοινῶς ἐν πᾶσι ταῖς ὁμοειδέσιν ὑποστάσει ταύτας συνάπτουσα, καί λέγεται ἐν τῷ εἶδει θεωρουμένη φύσις ἢ ὀλικῶς ἢ αὐτή προσλήψει συμβεβηκότων, ἐν μιᾷ ὑποστάσει, καί λέγεται ἐν ἀτόμῳ θεωρουμένη φύσις, ἢ αὐτή οὖσα ἐν τῇ ἐν τῷ εἶδει θεωρουμένη», «...ὁ οὖν Θεός Λόγος σαρκωθείς... τήν ἐν τῷ ἀτόμῳ, τήν αὐτήν οὖσαν τῇ ἐν τῷ εἶδει».

¹⁰ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ Ἰ., Ἔκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, IV, Δ', PG 94,1108A.

¹¹ Ψαλμ. 8:6. «Ἠλάττωσας αὐτόν (τόν ἄνθρωπο) βραχύ τι παρ' ἀγγέλους». Πρβλ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ Ἰ., Ἔκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, 4,24, PG 94.1208A. «Ἐκ παρθένου γάρ γῆς ὁ ἄνθρωπος πεπλαστούργηται ἐκ μόνου τοῦ Ἀδάμ Εὐα ἔκτισται, ἐν παραδείσῳ παρθενία ἐπολιτεύετο... ὅτε διὰ τῆς παραβάσεως θάνατος εἰς τόν κόσμον εἰσῆλθε, τότε ἔγνω Ἀδάμ Εὐαν τήν γυναῖκα αὐτοῦ...».

¹² ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ Ἰ., Ἔκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, IV, 24, PO 94,1208A. «...διὰ τό μή ἐκτριβῆναι καί ἀναλωθῆναι τό γένος ὑπό τοῦ θανάτου ὁ γάμος ἐπινενόηται, ὡς ἂν διὰ τῆς παιδοποιᾶς τό γένος τῶν ἀνθρώπων διασώζεται...».

¹³ Μ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, Κατά Ἀρειανῶν, 3,33.

α) Τό «κατ' εικόνα καί καθ' ὁμοίωσιν» τοῦ πρώτου Ἀδάμ κατά τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Θεοῦ Λόγου δέν ἀποτελεῖ δυναμική, ἀλλά συντελεσμένη πραγματικότητα, ἐφ' ὅσον ὁ ἴδιος ὁ Κύριος προσέλαβε τόν ἄνθρωπο, γιά νά τόν καταστήσει Θεό. Δέν ἀνέστησε ὁ Κύριος μόνον «τὴν πρὶν πεσοῦσαν εἰκόνα» Του στό Θεανδρικό του πρόσωπο, ἀλλά τήν ἔνωσε μέ τή δική του, κατά χάρη, στοιχεῖο τό ὁποῖο δέν ἐνυπῆρχε στή φύση τοῦ Ἀδάμ.

β) Ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ εἶναι τό ἀρχέτυπο τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἄνδρα καί τῆς γυναίκας, εἶναι αὐτό τό ὁποῖο αἰσθητοποιήσε ὁ ἄνθρωπος στό πλαίσιο τῆς φυσικῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ Λόγου, τῆς ἀνθρωπότητάς Του καί τό ὁποῖο καλεῖται νά μιμηθεῖ, προκειμένου νά γίνεῖ ἄξιος τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Σαφῶς, λοιπόν, τίθεται θέμα φύσης τοῦ χριστολογικοῦ ἀρχέτυπου, προκειμένου νά κατανοηθεῖ τί πρέπει νά πράξει ὁ ἄνθρωπος τῆς σωτηρίας στό πλαίσιο τῆς Ἱστορίας, ὥστε νά καταξιωθεῖ ὡς θεοειδής καί νά οἰκειωθεῖ τὰ σωτηριώδη ἀγαθὰ ἀπό τήν οὐσιαστική προσφορά τοῦ μεγάλου Ἀρχιερέα Χριστοῦ.

Ἄν λάβουμε ὑπόψη τή θέση, ὅτι ἐπειδή ἡ Ἱερωσύνη τοῦ Χριστοῦ, πρέπει νά ἀναλαμβάνεται ἀπό τόν ἄνδρα, γιατί ὁ Χριστός ἦταν ἄνδρας σηλαδῆ ὁ Θεός Λόγος, τό ἀρχέτυπο τοῦ ἀνθρώπου, ἐκίπτει στό ἐπίπεδο μιᾶς φυσικῆς ὁμοίωσης, τήν ὁποία ἀντιλαμβανόμαστε καί κατανοοῦμε μέ τὰ στοιχεῖα τῆς δικῆς μας φυσικῆς διάπλασης, πού συνδέεται μέ τή σεξουαλικότητα, τό πάθος, τήν πόλωση καί τή σύγκρουση.

Ἄν δεχθοῦμε τήν ἀρχή περί μή ἐναλλασσόμενων **χαρισμάτων** καί λειτουργιῶν στό ἐπίπεδο τῶν ἀνθρώπων ὡς ἰσχύουσα γιά τόν Θεάνθρωπο, ὀδηγοῦμαστε στό ἐξῆς συμπέρασμα, ὅτι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ κατά τήν ὑποστατική ἔνωση τῆς θείας καί τῆς ἀνθρώπινης φύσης, λόγω τῆς ἀνδρικής μορφῆς τῆς ἐνσάρκωσής Του, προσέλαβε τή διηρημένη φύση τοῦ ἀνθρώπου, τήν προσδιοριζόμενη ἀπό τὰ χαρίσματα καί τίς λειτουργίες τοῦ συγκεκριμένου φύλου, γιατί δέν μπορεῖ νά προσέλαβε ὀλόκληρη τήν ἀνθρώπινη φύση καί νά διαθέτει μόνον τὰ χαρίσματα καί τίς λειτουργίες τῆς μιᾶς ἔμφυλης μορφῆς τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἀνδρικής.

Μέ τό σκεπτικό αὐτό, ἀσφαλῶς, δέν κατατείνουμε στήν παρουσίαση τοῦ Κυρίου ὡς ἀρρενοθήλεος¹⁴. Ἄπαγε τῆς βλασφημίας! Θά πρέπει ὅμως νά μὴν παραθεωροῦμε μία βασική θέση, ὅτι ἡ ἀποκαλυμμένη Ἀλήθεια εἶναι *ὑπὲρ λόγον* ὄχι ὅμως καί *παρά λόγον*.

Στόν Κύριο δέν ὑπάρχουν χαρίσματα καί λειτουργίες πού ἐξιδιάζουν στό φύλο, ἀρρεν ἢ θῆλυ, ἀλλά ἐκεῖνα τὰ χαρίσματα καί οἱ λειτουργίες πού ἀνήκουν στό ἀρχέτυπο τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδή τόν ἐνανθρωπήσαντα Θεό Λόγο.

Ἄλλωστε, ἂν ὁ πρῶτος Ἀδάμ («ποιήσωμεν ἄνθρωπον») περιελάμβανε τό ἀνδρικό καί τό γυναικεῖο στοιχεῖο ἀδιαφοροποίητα¹⁵, ὁ δεύτερος Ἀδάμ ὡς τό ἀρχέτυπο τοῦ ἀνθρώπου, πῶς εἶναι δυνατό νά λογίζεται καί νά λειτουργεῖ ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ ἀρρενος φύλου;

Ὁ Χριστός ὡς ἀρχέτυπο¹⁶ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου, μέ τήν

¹⁴ ΜΑΞΙΜΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ, *Πρὸς Θαλάσσιον*, ΡΟ 90,436. «Ἦνωσε γάρ τόν ἄνθρωπον (ὁ Χριστός) τήν κατά τό ἄρρεν καί θῆλυ διαφορὰν τῷ πνεύματι μυστικῶς, ἀφελόμενος καί τῶν ἐν τοῖς πάθεσιν ιδιωμάτων καταστήσας ἐπ' ἀμφοῖν ἐλεύθερον τόν λόγον τῆς φύσεως (τῆς ἐνιαίας ἀνθρώπινης φύσης)».

¹⁵ ΕΥΔΟΚΙΜΩΦ Π., *Ἡ γυναῖκα καί ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου*, Θεσσαλονίκη, 1922 (Μετάφραση Ν. Ματσούκα), σ. 332.

¹⁶ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Ι., ΡΓ 62,353. «Κατ' εἰκόνα Χριστοῦ τοῦτο γάρ ἔστι κατ' εἰκόνα τοῦ

ἐνανθρώπησή Του καί τό σωτηριῶδες ἔργο Του προσφέρεται στόν ἄνθρωπο ὡς τό πρωτότυπο ὑπαρξῆς¹⁷, ὡς τρόπος ζωῆς καί σωτηρίας στό πλαίσιο τῆς Ἱστορίας, προκειμένου νά πραγματοποιήσει τήν κατάκτηση τοῦ «καθ' ὁμοίωσιν» στό βαθμό τῆς δυναμικῆς τοῦ προσώπου του καί τήν ἔνωσή του μέ τή θεότητα¹⁸. «Πρόκειται γιά μία πορεία ἀπό τό κατ' εἰκόνα στήν Εἰκόνα»¹⁹.

Ἡ πορεία αὐτή μόνον ἐντός τῆς Ἐκκλησίας εἶναι δυνατή μέ τρεῖς προϋποθέσεις:

- α) τό Βάπτισμα «ὅσοι εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε Χριστόν ἐνεδώσασθε»,
- β) τή συμμετοχή στή μυστηριακή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, και
- γ) τή βούληση γιά ἀνάληψη πνευματικῶν ἀγώνων, προκειμένου ὁ ἄνθρωπος τῆς σωτηρίας ἐντός τῆς ἱστορίας, μιμούμενος τό ἀρχέτυπό του, τόν Χριστό, σύμφωνα μέ τήν προτροπή τοῦ Ἀπ. Παύλου: «μιμηταί μου γίνεσθαι καθὼς ἐγώ Χριστοῦ» (Α' Κορ. 11:1) καί, κινούμενος στό ἐπίπεδο τῆς προσωπικῆς του ιδιαιτερότητος, νά ἀρθεῖ στό ὕψος ἐκεῖνο τῆς ζωῆς, ὥστε νά μπορεῖ ν' ἀναφωνήσει μέ τόν Ἀπ. Παῦλο «ζῶ οὐκέτι ἐγώ ζεῖ δέ ἐν ἐμοί Χριστός» (Γαλ. 2:20).

Καί τό πρῶτο στοιχεῖο τῆς χριστομίμητης ζωῆς τοῦ πιστοῦ εἶναι κατά τό Μάξιμο τόν Ὁμολογητή, νά ἐνώσει τά δύο φύλα, ἄρσεν καί θῆλυ, σέ ἕνα. Αὐτό, δηλαδή στό ὅποιο ἀπέτυχε ὁ πρῶτος ἄνθρωπος²⁰ καί κατέστησε ἀναγκαῖα τήν ἐνσάρκωση τοῦ Θεοῦ Λόγου. Τήν ὑπέρβαση τῆς διαίρεσής του σέ ἄρσεν καί θῆλυ, σύμφωνα μέ τόν πατερικό λόγο, μπορεῖ νά ἐπιτύχει ὁ ἄνθρωπος²¹.

Ἡ ἀνωτέρω διδασκαλία προσφέρεται ὡς προοπτική κατανόησης καί ὡς πρῖσμα θεώρησης τοῦ ἄρρενος φύλου τοῦ Θεοῦ Λόγου, μέ τό ὅποιο ἔχουμε συνδέσει ἄρρηκτα τήν ἱερωσύνη Του.'

Ἡ ἐμμονή, λοιπόν, στό «φρονεῖν τι περί αὐτοῦ ἀρσενικόν» φαλκιδεύει τόν πιστό στόν ἐκτός τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ χῶρο, ἐνῶ ὁ Χριστός πρός τόν Ὅποιον ἢ ἀναφορά τῆς Ἱερωσύνης καί ἢ πηγῆ αὐτῆς, εἶναι ὄχι μόνον ὁ εὐαγγελιζόμενος τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί ὁ εἰσάγων σ' αὐτήν διά τῆς σταυρικῆς Του θυσίας. Ἐπισημαίνεται, λοιπόν, μία ουσιαστική ἀντίθεση.

Ἡ μυστηριακή ἱερωσύνη στήν ἐκκλησιολογική της διάσταση δέν εἶναι δυνατό νά συνδεθεῖ μέ καμιά μορφή διαίρεσης ἢ διάκρισης. Ὁ Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής στό ἔργο του «Μυσταγωγία» ἀναφέρεται στή σχέση Ἐκκλησίας μέ τόν Θεό, τοῦ Ὁποίου εἶναι εἰκόνα καί κατά τήν λειτουργία της ἡ Ἐκκλησία «μίαν πᾶσι κατὰ τό ἴσον δίδωσι καί χαρίζεται θεῖαν μορφήν καί προσηγορίαν τό ἀπό Χριστοῦ καί εἶναι καί ὀνομάζεσθαι»²².

Σαφῶς, λοιπόν, ἀπό τήν προαναφερθεῖσα πατερική θέση προκύπτει ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό πλαίσιο τῆς καινῆς κτίσης, μιᾶς νέας δηλαδή ὄντολογικῆς

κτίσαντος αὐτόν».

Πρβλ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ, 4, PG,136. «...οἷον τις ἔμψυχος εἰκὼν ἀνεστάθη, κοινωνοῦσα τῷ ἀρχετύπῳ καί τῆς ἀξίας καί τοῦ ὀνόματος». «Ἀρχετύπῳ τινι κάλλει τήν μορφήν ὁμοιωσαί (τόν ἄνθρωπον) ὁ ποιητής».

¹⁷ «Ἐγώ εἰμί ἡ ὁδός, καί ἡ ἀλήθεια καί ἡ ζωή» (Ἰω. 14:6).

¹⁸ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ, Ὁμιλία Ζ', Εἰς τά Φῶτα. «Οὐκοῦν ἡ ἀπ' ἀρχῆς παραγωγή τοῦ ἀνθρώπου δι' αὐτόν (τόν Χριστό) κατ' εἰκόνα πλασθέντος, ἵνα δυνηθῆ ποτέ χωρῆσαι τό ἀρχέτυπον».

¹⁹ ΝΕΛΛΑ Π., Ζῶον θεούμενον, ἔκδ. Ἐποπτεία, Ἀθήνα, 1979 σ. 38.

²⁰ ΜΑΞΙΜΟΥ ὉΜΟΛΟΓΗΤΟΥ, Περὶ ἀποριῶν, PG 91,1305-1308.

²¹ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΡΩΜΗΣ, Πρὸς Κορινθίους, Β', XII, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 1ος, σ. 44. Κατά τόν λόγο τοῦ Κυρίου... ὅταν ἀδελφός ἰδὼν ἀδελφήν οὐδέν φρονεῖ περί αὐτῆς θηλυκόν, μηδὲ ἀδελφῆ ἰδοῦσα ἀδελφόν φρονεῖ τι περί αὐτοῦ ἀρσενικόν. Ταῦτα ποιούντων, ἐλεύσεται ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρὸς μου».

²² ΜΑΞΙΜΟΥ ὉΜΟΛΟΓΗΤΟΥ, Μυσταγωγία, Φιλοκαλία, ΕΠΕ, τόμ. 14ος, σ.54.

πραγματικότητας, προσδιοριζόμενη από τό άγιοτριαδικό άρχέτυπο ώς κοινωνία προσώπων, κατά τό όποιο όποιαδήποτε διαφορά μεταξύ τών μελών τής Έκκλησίας βαθμιαία άμβλύνεται και αίρεται προκειμένου νά όδηγηθοϋν στήν **ένότητα** μέ τήν αναφορά και τήν κατά χάρη ένωση αυτών μέ τό Θεό, ό Όποιος είναι ή αίτία, ή άρχή και τό τέλος πάντων²³.

Η Έκκλησία, λοιπόν, ώς εικόνα Θεοϋ είναι χῶρος κοινωνίας προσώπων, ενούμενων διά του Ίησοϋ Χριστοϋ. Πρόκειται δηλαδή περί μιᾶς κοινωνίας και ένωσης, πού απεικονίζουν τήν άγιοτριαδική σχέση, ή όποία στό επίπεδο τής ανθρωπότητας γίνεται πραγματικότητα στό πρόσωπο του Θεανθρώπου ώς υπέρτατη έκφραση τής άρρητης αγάπης του Θεοϋ, κορυφούμενης στή θυσιαστική προσφορά Του, προκειμένου ή ένωση νά γίνει δυνατότητα για όλόκληρο τό ανθρώπινο γένος.

Η θυσία του Σταυροϋ είναι θυσία του θεανθρώπου και όχι τής άρσενικής μορφής τής ανθρώπινης φύσης Του, γι' αυτό ή θυσία και τό έργο του δέν μπορεί νά είναι άνδρική λειτουργία και μαρτυρία, αλλά λειτουργία και μαρτυρία τής ανθρωπότητάς Του. Άλλωστε, ποιός από τούς μαθητές Του, του στενότερου και του ευρύτερου κύκλου του Κυρίου, μπορούσε νά δεϊ τήν πραγματική μορφή του Θεανθρώπου, πού δέν είναι αυτή ασφαλῶς, τήν όποία σχηματίζουν μέ τούς σωματικούς όφθαλμούς τους.

Άν επιμεινουμε στήν άρσενικότητά Του, δέ γνωρίζουμε άν θά συμφωνούσαν οι Μαθητές Του, όταν Τόν είδαν στήν πραγματική του μορφή στό ὄρος Θαβῶρ. Καί ή «μεταμόρφωση» θά πρέπει νά γίνει αντιληπτή ώς μία άλλη έμπειρία, διαφορετική από εκείνη πού είχαν οι μαθητές για τόν Θεάνθρωπο στό πλαίσιο τής καθημερινής τους επικοινωνίας και καθόλη τή διάρκεια του δημόσιου βίου Του.

"Ισως ακόμη θά πρέπει νά αναρωτηθοϋμε κατά πόσον ό Κύριος μετά τήν ανάστασή Του, όταν «...παρέστησεν έαυτόν ζῶντα μετά τό παθεϊν αυτόν εν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ήμερῶν τεσσαράκοντα όπανόμενος αυτοῖς και λέγων περί τής Βασιλείας του Θεοϋ» (Πράξ. 1:3) ήταν ό άνδρας μέ τή σημασία πού έμεις προσδίνουμε στό άνδρικό φύλο. Γι' αυτό θά μπορούσε καταχρηστικά νά ονομαστει ώς «σύμβολον έαυτοϋ».

Συμπερασματικά, φρονοϋμε, ότι τό φύλο δέν μπορεί νά χρησιμοποιηθει ώς κριτήριο για τήν άνάλψη τής μυστηριακής ιερωσύνης, γιατί, όπως καταδείχθηκε καθόλη τήν πορεία τής έρευνας μου, βρίσκεται, βασικά, σε πλήρη αντίφαση και αντίθεση μέ τό δόγμα τής Χαλκηδόνας, τό τριαδολογικό και χριστολογικό άρχέτυπο του ανθρώπου.

Κατά συνέπεια καμία απόφαση Όρθοδόξων Συνεδρίων ή Συνάξεων δέν μπορεί νά κατοχυρώσει τόν αποκλεισμό τής γυναίκας από τή μυστηριακή ιερωσύνη, καθ'ότι ή Έκκλησία αποφαινεται «εν Οικουμενικαῖς Συνόδοις». Οι διατυπούμενες θέσεις περί «άνδρικής ιερωσύνης» κατανοοϋνται στό πλαίσιο τής αδυναμίας του ανθρώπου νά κατανοήσει και νά βιώσει τό μυστήριο τής Θείας Οικονομίας²⁴.

²³ ΜΑΞΙΜΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ, Μυσταγωγία, Φιλοκαλία, ΕΠΕ, τόμ. 14ος, σ. 56. «Εικών μὲν οὖν ἔστι τοῦ Θεοῦ, ἡ ἅγια Ἐκκλησία, ὡς τὴν αὐτὴν τῷ Θεῷ περὶ τοὺς πιστοὺς ἐνεργοῦσα ἔνωσιν, κἂν διάφοροι τοῖς ἰδιώμασι καὶ ἐκ διαφόρων καὶ τόπων καὶ τρόπων, οἱ κατ' αὐτὴν διὰ τῆς πίστεως ἐνοποιοῦμενοι τύχωσι ὄντες, ἦν περὶ τὰς οὐσίας τῶν ὄντων ἀσυγχύτως αὐτὸς ἐνεργεῖν πέφυκεν ὁ Θεός, τὸ περὶ αὐτὰς διάφορον, ὡς δέδεικται, τὴν πρὸς ἑαυτόν ὡς αἰτίαν καὶ ἀρχὴν καὶ τέλος, ἀναφορά τε καὶ ἐνώσει παραμυθούμενος τε καὶ ταυτοποιούμενος».

²⁴ ΜΑΞΙΜΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ, Κεφάλαια θεολογικά, ἑκατοντάδα Β', Φιλοκαλία, ΕΠΕ, τόμ. 14ος, σ. 534. «Ὡστε τοὺς πολλοὺς σάρκα καὶ οὐ Λόγον ὄραν δοκεῖν καὶ εἰ κατὰ ἀλήθειαν ἔστι Λόγος».

Τό φύλο καί ἡ τριαδολογική, χριστολογική, ἐκκλησιολογική καί πνευματολογική ἐνότητα.

α) τριαδολογική ἐνότητα

Ἡ ἀρχή τῆς ἐνότητας τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας προκύπτει βασικά ἀπό τό τριαδολογικό ἀρχέτυπο τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου, ἀπό τήν ἐνότητα τῶν ἀγιοτριαδικῶν Προσώπων «εἷς Θεός ἐν τρισίν ὑποστάσεσι» ὡς ἐνοποιός ἀρχή καί δύναμη «τῶν μεριστῶν ἡμῶν ἑτεροτήτων»²⁵.

Εἶναι γνωστό, ὅτι ἡ ἔννοια τοῦ προσώπου συνιστᾷ τή βάση τῆς συγκρότησης τῆς Ἐκκλησίας ὡς θεανθρώπινης κοινωνίας, ἡ ὁποία ἔχει πάντοτε τήν ἀναφορά της στήν κοινωνία τῶν ἀγιοτριαδικῶν προσώπων. Κατά ἀναγωγική ἀναλογία «..κατά μέν τήν ιδιότητα τῶν προσώπων εἷς καί εἷς, κατά δέ τό κοινόν τῆς φύσεως ἐν οἱ ἀμφοτέροι»²⁶. Τό τριαδολογικό ἀρχέτυπο δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ βάση θεώρησης καί κατανόησης τῆς Ἐκκλησίας ὡς κοινωνίας λογικῶν καί νοερῶν ὄντων.

Ὁ τρόπος ὑπαρξης τῆς φύσης καθορίζεται ὑπό τοῦ προσώπου, γιατί προηγείται τῆς οὐσίας καί κυριαρχεῖ. Τό γεγονός αὐτό δηλώνεται μέ σαφήνεια στήν ἀπόφαση τοῦ Δημιουργοῦ: «ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καί καθ' ὁμοίωσιν». Τόσον τό «κατ' εἰκόνα», ὅσον καί τό «καθ' ὁμοίωσιν» ὡς ἀρχετυπικά στοιχεῖα τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου προηγούνται τῆς ἀνθρώπινης φύσης. Ἡ ἔννοια τοῦ προσώπου ἔχει ἐγγενές τό στοιχεῖο τῆς κοινωνίας, ὅπως αὐτή εἰκονίζεται ἀγιοτριαδικά ὡς χαρισματική ἀγαπητική κοινωνία, ἡ ὁποία ὡς σύνθεση διαθέτει ἀφ' ἑαυτῆς τό στοιχεῖο τῆς ποικιλίας²⁷.

Τά ἄτομα διαφοροποιοῦνται στό ἐπίπεδο τῶν ὑποστατικῶν προσόντων ἢ ιδιαιτεροτήτων, τά ὁποῖα λειτουργοῦν ὡς προσδιοριστικά καί ἀναγνωριστικά στοιχεῖα τῆς ὑπαρκτικῆς αὐτῶν παρουσίας καί μαρτυρίας. Ὅμως, ἡ ἐν λόγῳ διαφοροποίηση, ἐνῶ προβάλλει τή μοναδικότητα, τό ἀνεπανάληπτο καί τό ἀναντικατάστατο τοῦ κάθε ἀτόμου ὡς προσώπου, σαφῶς δέν εἰσάγει κανένα στοιχεῖο ἀνισότητος ἢ διαίρεσης, ἀλλά εἶναι ἐκφαντορική ἐνός διαφοροποιούμενου ἀγιοπνευματικοῦ πλουτισμοῦ τοῦ συγκεκριμένου ἀτόμου.

Ἐφ' ὅσον, λοιπόν, τό πρόσωπο εἶναι δηλωτικό τοῦ τρόπου ὑπαρξης τῆς φύσης, ἡ ὁποία εἶναι κοινή σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους, τότε τό φύλο ὡς μορφολογικό, ἐξωτερικό ἀνατομικό στοιχεῖο τῆς κτιστότητας καί σωματικῆς παρουσίας τοῦ ἀνθρώπου ἀποκλείεται νά χρησιμοποιηθεῖ καί νά λειτουργήσῃ ὡς κριτήριο διάκρισης ἢ διαίρεσης, σέ ἐπίπεδο ὄντολογίας, γιατί: α) δέν συμπεριλαμβάνεται στά στοιχεῖα τῆς ἀνθρώπινης φύσης (σῶμα-ψυχή)²⁸ καί β) δέν ἀποτελεῖ κατηγορία τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου.

β) Χριστολογική ἐνότητα.

Ὁ Μάξιμος ὁ Ὁμολογητῆς ἀναφερόμενος στό σκοπό τῆς θείας ἐνανθρώπησης, τόν περιγράφει ὡς ἐξῆς: «..για νά σώσει τόν ἄνθρωπο, πού εἶχε χαθεῖ, κι ἀφοῦ ἐνώσει μέ

²⁵ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ, *Περί θείων ὀνομάτων*, Φιλοκαλία, ΕΠΕ, 3,50.

²⁶ Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, *Περί Ἁγίου Πνεύματος* κεφ. ΗΓ', ΕΠΕ 10,398.

²⁷ 1 Κορ. 12:28.

²⁸ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΗΝΟΥ, *Εἰς τό Πάσχα*, Λόγος ΜΕ',7, ΕΠΕ 5. «...ζῶον ἐν ἐξ ἀμφοτέρων, ἀορατόν τε, λέγω καί ὀρατῆς φύσεως, δημιουργεῖ τόν ἄνθρωπον. Καί παρά μέν τῆς ὕλης λαβόν σῶμα, ἤδη προὑποστάσης, παρ' ἑαυτοῦ δέ πνοήν ἐνθείς ὃ δὴ νοεράν ψυχὴν καί εἰκόνα Θεοῦ οἶδεν ὁ λόγος οἶον τινά κόσμον ἕτερον (=μετά τόν ὀλικόν), ἐν μικρῷ μέγαν ἐπί γῆς ἔστησαν, ἄγγελον ἄλλον, προσκνητήν μικτόν, ἐπόπτην τῆς ὀρατῆς κτίσεως..».

τόν ἑαυτό του τά φυσικά ρήγματα τῆς καθολικῆς φύσης..πρῶτα ἐνώνοντας μ' ἐμᾶς τοὺς ἑαυτοὺς μας μέσα σ' αὐτόν, μέ τήν ἐξάλειψη τῆς διαφορᾶς σέ ἄνδρα καί γυναῖκα, καί ἀντί ἄνδρες καί γυναῖκες, στοὺς ὁποίους κατ' ἐξοχή παρατηρεῖται ἡ διαίρεση, ἀποδεικνύοντάς μας κύρια καί ἀληθινά ἀνθρώπους μόνο, ἔχοντας ἀποκλειστικά τῆ δική του μορφή καί σῶα καί τελείως γνήσια τὴν εἰκόνα του, τὴν ὁποία δέν ἀγγίζει μέ κανένα τρόπο κανένα γνώρισμα τῆς φθορᾶς...»²⁹.

Ἡ θεολογική ἀνάλυση τοῦ σκοποῦ τῆς θείας ἐνανθρώπησης τοῦ Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητῆ παρουσιάζει μέ κρυστάλλινη διαύγεια τίς θεολογικές διαστάσεις τοῦ θέματος καί μάλιστα πρὸς ἀποφυγὴ ὁποιασδήποτε παρανόησης προσδιορίζει τὸν τρόπο τῆς ἔνωσης τῶν πάντων στὸν ἑαυτό του: «*θεοπρεπῶς τά πάντα εἰς ἑαυτὸν ἀνακεφαλαιώσατο*».

Ἐπειδὴ, ὅμως γνωρίζει ὅτι ἡ ἐσχατολογική προοπτική τῆς πορείας τῆς Ἐκκλησίας, στό χώρο καί τό χρόνο, θά εἶναι ἕνας συνεχῆς ἀγώνας πρὸς τίς ἀρχές καί τίς ἐξουσίες τοῦ κόσμου τούτου, προειδοποιεῖ ὅσους ἐπιχειροῦν ν' ἀντιμετωπίσουν τοὺς ἀναφυόμενους προβληματισμούς στή ζωὴ της ὡς ἐξῆς:

α) «*Τοὺς μὲν κατὰ σάρκα τὸν περὶ Θεοῦ λόγον ἐρευνῶσιν, ὁ Κύριος οὐκ ἀναβαίνει πρὸς τὸν Πατέρα, τοὺς δέ κατὰ πνεῦμα διὰ τῶν ὑψηλῶν θεωρημάτων ἐκζητοῦσιν αὐτόν, ἀναβαίνει πρὸς τὸν Πατέρα. Μὴ τοίνυν διὰ παντός κρατῶμεν κάτω, τὸν ὑπὲρ ἡμῶν κάτω φιλανθρωπίαν γενόμενον, ἀλλ' ἄνω πρὸς τὸν Πατέρα σὺν αὐτῷ γενώμεθα, τὴν γῆν ἀφέντες καί τά περὶ τὴν γῆν, ἵνα μὴ καί ἡμῖν εἴπη τό ρηθέν τοῖς Ἰουδαίοις ἀδιорθῶτοις μείνασιν «ὕπάγω ὅπου οὐ δύνασθε ἐλθεῖν»*³⁰.

β) Λόγω τῆς κτιστότητάς μας εἴμαστε «*παχεῖς τὴν διάνοιαν*» γι' αὐτὸ «*σωματωθῆναι δι' ἡμᾶς καί γράμμασι καί συλλαβαῖς καί φωναῖς τυπωθῆναι κατεδέξατο*»³¹.

γ) Πνευματολογικὴ ἐνότητα.

Ἡ ὑπόσχεση τοῦ Κυρίου περὶ ἀποστολῆς τοῦ Παρακλήτου στήν Ἐκκλησία ἔχει σκοπὸ τὴν πνευματικὴ καθοδήγηση τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ διαφύλαξη τῆς ἐνότητας τῆς πίστεως τῶν μελῶν τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοὺς «βαρεῖς λύκους», πού θά ἐμφανιστοῦν στήν ἱστορικὴ διαδρομὴ της.

Ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς αἰτιολογώντας τὴ διαβάθμιση τῶν χαρισμάτων λέγει: «*Καί τό μὲν Πνεῦμα ἓν, τά χαρίσματα δέ οὐκ ἴσα, ὅτι μηδέ τά δοχεῖα τοῦ Πνεύματος*»³². Ἡ ἀνισότητα ὅμως τῶν ἀποδεκτῶν τῆς Θείας Χάρης ὡς «*δοχείων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος*» **θεμελιώνεται μόνο σέ ἐπίπεδο πίστεως τοῦ φορέα τοῦ χαρίσματος καί ὄχι σέ ἀνθρωπολογικὲς διαφοροποιήσεις.** Ὁ βαθμὸς τῆς πίστεως, κατὰ τὸν Ἀπ. Παῦλο, καθίσταται κριτήριον δεκτικότητος τῶν ἀγιοπνευματικῶν δωρεῶν κατὰ τρόπον ἀναλογικό³³.

δ) Ἐκκλησιολογικὴ ἐνότητα

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στήν Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ χρησιμοποιεῖ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπινου σώματος προκειμένου νά προσδιορίζει στή βάση μιᾶς κοινῆς

²⁹ ΜΑΞΙΜΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ, Περὶ διαφορῶν ἀπόρων, 103, Φιλοκαλία, ἔκδ.Γρηγόριος Παλαμᾶς, Θεσσαλονίκη, 1988, 14Δ, 432.

³⁰ ΜΑΞΙΜΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ, Περὶ Θεολογίας, Ἑκατοντάς Β' τομ. 14, 528.

³¹ ΜΑΞΙΜΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ, Λόγος 95, σελ.395.

³² ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΗΝΟΥ Ὁμιλία ΛΒ', 11 Περὶ εὐταξίας κατὰ τὰς συζητήσεις, ΕΠΕ 2,46.

³³ Ρωμ. 12:6. «*ἔχοντες δέ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διαφορά...κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως*».

βιωματικής εμπειρίας τήν οργανική ενότητα τῆς οικοδομῆς τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας Του.

Ἡ εἰκόνα τοῦ σώματος προσφέρει τρία θεμελιώδη γνωρίσματα μιᾶς κοινωνίας προσώπων πιστευόντων «εἰς Χριστόν καί τοῦτον ἐσταυρωμένον»: 1) τήν ποικιλία τῶν χαρισμάτων, ἡ ὁποία προσδιορίζει ἀναγνωριστικά τή λειτουργική ἰδιαιτερότητα τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, 2) τήν ἐνότητα αὐτῶν ὡς συλλειτουργία βασιζόμενη στήν ἐνότητα τῶν μερῶν καί μελῶν³⁴ τοῦ αὐτοῦ σώματος, καί 3) τή θυσιαστική κενωτική ἀγαπητική σχέση³⁵. Ὅποιαδήποτε ἐννοια μερισμοῦ ἀπωθεῖ καί καταλύει τήν ἐνότητα³⁶.

Ὁ εἰκονισμός τοῦ πιστοῦ ὡς μέλους σώματος καί δὴ τοῦ Χριστοῦ προβάλλει ὄχι μόνο τήν ἰδιαιτερότητα, τή μοναδικότητα καί τό ἀναντικατάστατο τοῦ μέλους, ἀλλά καί τήν παρουσία τῶν χαρισμάτων καί τῶν λειτουργιῶν αὐτοῦ. Ἡ πρόσκτηση τῶν χαρισμάτων ὡς δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δέν ἐξαρτᾶται ἀπό φυσικά γνωρίσματα ἢ γνωσιολογικά προσόντα ἢ τή βούληση καί τήν ἐπιλογή τοῦ μέλους. Οὔτε ἐπίσης καί ἀπό τούς καρπούς τοῦ πνεύματος, τήν προκοπή στήν πίστη, καθ' ὅσον αὐτή δέν συνιστᾶ θεμελίωση δικαιώματος γιά διεκδίκηση ἀγιοπνευματικῆς ἀντιμισθίας, ἀλλά ἔνδειξη βαθμοῦ δεκτικότητας τῆς θείας χάρης.

Οἱ ἀγιοπνευματικές δωρεές δέν εἰσάγουν καί δέν καθιερώνουν διακρίσεις μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, καί δὴ κυριαρχικοῦ ἢ ἐξουσιαστικοῦ χαρακτήρα, ἀλλά λειτουργικοῦ. Εἰδικά δέ τό κορυφαῖο χάρισμα τῆς εἰδικῆς ἱερωσύνης δέν ἀνήκει στό φορέα τῆς, ἀλλά εἶναι τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Χριστοῦ καί λειτουργεῖ ὡς τύπος ἐνότητας Λαοῦ καί Κλήρου, γι' αὐτό καί εἶναι ἀπαραίτητη ἡ παρουσία καί συμμετοχή τῶν μελῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος, τόσον στό μυστήριον τῆς Εὐχαριστιακῆς σύναξης, ὅσο καί στήν τέλεση τῶν λοιπῶν μυστηρίων.

Τά μέλη τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν ὡς πρότυπο σχέσης, λειτουργίας καί ἐνότητας τό ἀγιοτριαδικό ἀρχέτυπο κοινωνίας, καθ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία τόν «τύπον καί (τήν) εἰκόνα Θεοῦ»³⁷ φέρει. Ἄλλωστε ἡ εἰκονική αὐτή σχέση Θεοῦ-Ἐκκλησίας τελεῖ σέ πραγματική συστοιχία, μέ τή δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ.

Ἡ ἐννοια «ἄνθρωπος» ὡς συλλογική καί δηλωτική τῆς μιᾶς εἰκόνας τοῦ ἐνός Θεοῦ στό ἐπίπεδο τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησιολογίας δέν ἀφήνει περιθώρια διάκρισης τοῦ ἀνθρώπου σέ ἄρσεν καί θῆλυ. Ἡ χαρισματική ἐξουσία τοῦ φορέα τῆς ἱερωσύνης δέν ἀνήκει σέ καμία εἰδική κατηγορία ἀνθρώπων, τήν ὁποία μάλιστα μπορεῖ νά προσδιορίζει χαρακτηριστικό τοῦ «δερμάτινου χιτῶνα», τό ἄρρεν φύλο.

Ἡ ἐνότητα τῶν πιστευόντων ὑπῆρξε ὄχι μόνον ὁ κεντρικός θεματικός ἄξονας τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, ἀλλά καί τό ἀγωνιώδες αἶτημα τῆς προσευχῆς Του πρός τόν Πατέρα Αὐτοῦ πρό τοῦ Πάθους: «Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτούς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ᾧσιν ἐν καθῶς ἡμεῖς»³⁸.

Σαφῶς, ἡ αἰτούμενη ἐνότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος θεμελιώνεται στήν ἐνότητα «ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ, ὡς συσσωμάτωσις εἰς Αὐτόν καί αὔξησης ἢ οἰκοδομή Αὐτοῦ»³⁹.

³⁴ 1 Κορ.12:25-28.

³⁵ Ἐφεσ.4:25.

³⁶ ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ, Ὑπόμνημα εἰς τό κατά Ἰωάννην, PG 77, 43. «Εἰ γάρ οἱ πάντες ἐκ τοῦ ἐνός ἄρτου μετέχομεν, ἐν οἷ πάντες ἀποτελούμεθα σῶμα. Μεριζεσθαι γάρ οὐκ ἐνδέχεται τόν Χριστόν».

³⁷ ΜΑΞΙΜΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ, Μυσταγωγία PG 91,664Δ-665Α-Δ.

«Τήν τοίνυν ἁγίαν Ἐκκλησίαν κατά πρόωτην θεωρίας ἐπιβολήν, τύπον καί εἰκόνα Θεοῦ φέρειν, ἔλεγεν ὁ μακάριος ἐκεῖνος ὡς τήν αὐτήν αὐτῶν κατά μίμησιν καί τύπον ἐνέργειαν ἔχειν...».

³⁸ Ἰωάν.17:11 . 20 κ.εξ '.

³⁹ ΙΩΑΝΝΟΥ ΖΗΖΙΟΥΛΑ, Μητροπολίτου Περγάμου, Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ θείᾳ Εὐχαριστίᾳ καί τῷ Ἐπισκόπῳ κατά τούς τρεῖς πρώτους αἰῶνας, Β' ἔκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 1990, σ.15.

Ὁ ἐνισμός⁴⁰ εἶναι θεμελιώδης ἀρχή τῆς Ὁρθόδοξης ὄντολογίας καί συνιστᾷ τήν βάση τῆς τριαδολογίας⁴¹, τῆς Χριστολογίας, τῆς ἐκκλησιολογίας καί τῆς σωτηριολογίας⁴², ὅπως καταγράφεται στό Σύμβολο τῆς πίστεως τῶν Ὁρθοδόξων⁴³, ἀλλά καί συνιστᾷ τήν στοχοθεσία τῆς ἐσχατολογικῆς πορείας τῆς Ἐκκλησίας.

Γι' αὐτό καί ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος κατά τρόπο συνοπτικό παρουσιάζει τήν ἐνότητα αὐτή ὡς ἐξῆς: «*Εἷς ποιητής ἀνδρός καί γυναικός, εἷς χοῦς, ἀμφοτέροι εἰκόν μία, νόμος εἷς, θάνατος εἷς, ἀνάστασις μία*».

⁴⁰ Ἐφεσ. 4:5-6.

⁴¹ Μ.ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Περὶ Ἁγίου Πνεύματος, κεφ. ΙΗ', 44 ΕΠΕ 10,398. «*Πατέρα καί Υἱόν καί Ἅγιον Πνεῦμα παραδιδούς ὁ Κύριος, οὐ μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ συνεξέδωκεν. Οὐ γάρ εἶπεν, ὅτι εἷς πρῶτον καί δεύτερον καί τρίτον, οὐδέν εἷς ἓν καί δύο καί τρία ἀλλά δι' ὀνομάτων ἁγίων τήν γινώσκιν πρὸς σωτηρίαν ἀγούσης πίστεως ἐχαρίσατο*», «*τό ἰδιάζον τῶν ὑποστάσεων ὁμολογοῦμεν, καί μένομεν ἐπὶ τῆς μοναρχίας...*» «*ὥστε κατὰ μέν τήν ιδιότητα τῶν προσώπων, εἷς καί εἷς, κατὰ δε τό κοινόν τῆς φύσεως, ἓν οἱ ἀμφοτέροι*».

⁴² ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ, Παιδαγωγός Δ'(4), 10. PG 8,67. «*Εἰ γάρ (ἀνδρί καί γυναικί) ὁ Θεός εἷς, εἷς καί ὁ παιδαγωγός ἀμφοῖν, μία Ἐκκλησία ...κοινή δέ ἡ χάρις, κοινή δέ ἡ σωτηρία...*».

⁴³ «*Πιστεύω εἷς ἓνα Θεόν, ...εἷς ἓνα Κύριον, ...εἷς μίαν... Ἐκκλησίαν, ὁμολογῶ ἓν βάπτισμα...*». (Σύμβολο πίστεως).